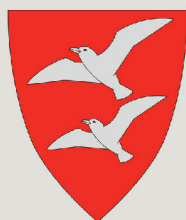

SMIL

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket

Gjelder tilskudd til tiltak som fremmer
natur- og kulturverdiene i jordbrukets
kulturlandskap og reduserer
forurensningen fra jordbruket.

Retningslinjer for tilskuddsordningen i Smøla kommune

2023 -2027

Utfordringer

Globalt, nasjonalt og lokalt er klimaendringene en av de største utfordringene vi står ovenfor. Klimagassreduksjon og klimatilpasning er sentrale tema. Regionalt har man som mål å utvikle fylket i en mer klimavennlig retning for å nå lavutslipps-samfunnet. I henhold til Norsk Klimaservice-senter vil økningen i nedbørsmengde i millimeter være størst i de nedbørsrike områdene nær kysten som for eksempel på Smøla. Det antas at episoder med kraftig nedbør øker betydelig både i intensitet og frekvens. Nedbørsmengden for dager med kraftig nedbør forventes å øke med omtrent 15%. Intensiteten i kortvarige regnskylt forventes å øke enda mer. Når avrenningen øker, øker også vannhastigheten, slik at erosjonsfaren blir større med påfølgende skader på jordbruksareal og økt forurensning av nærliggende vassdrag. Forurensning er en betydelig utfordring. Jordbruksjord som et åpent system vil alltid innebære en risiko for uønsket tap av næringsstoffer til omgivelsene. Dette problemet er spesielt gjeldende i det våte vestlandske klimaet. I tillegg er det utfordringer knyttet til lagerkapasitet for gjødsel og utslipp av gassene metan, lystgass og ammoniakk. Det er viktig å finne bærekraftige løsninger som reduserer forurensningen og bevarer miljøet. SMIL-tilskudd vil i en slik sammenheng være et viktig virkemiddel med høy prioritet.

Den viktigste samfunnsoppgaven til norsk landbruk er å sikre tilstrekkelig trygg og variert mat av god kvalitet. Men landbruket bidrar også til desentralisert bosetning og næringsliv over hele landet, miljøgoder som bevaring av biologisk mangfold, kulturlandskap og de karbonlagrene som myr og jorden utgjør.

Landbruket spiller også en viktig rolle i å videreføre tradisjonell kunnskap og kultur. Gjengroing er en betydelig utfordring for jordbruket. Arealer er en knapp ressurs, og det er av stor betydning at vi opprettholder og benytter de arealene vi har til rådighet i dag. Når driveplikten ikke overholdes, og jordbruksarealer ikke blir brukt aktivt, får vi en uheldig gjengroing av disse områdene. Gjengroing fører til tap av verdifulle landbruksarealer og kan redusere matproduksjonen. Ferdsel i kulturlandskapet knyttet til jordbruket er en utfordring som også må tas hensyn til. Kulturlandskapet er et mye benyttet areal for rekreasjon og friluftsliv for den store befolkningen i kommunen. Økt ferdsel kan medføre driftsulemper for jordbruket, som for eksempel skader på avlinger og dyreliv. Det er derfor viktig å finne balansen mellom tilgjengelighet og vern av jordbruksarealene. SMIL-tilskudd vil i en slik sammenheng være et virkemiddel.

Avrenning av næringsstoff fra jordbruket kan gi dårlig tilstand i vann og det blir derfor satt inn mye ressurser for å hindre eller redusere dette. Gjennom EUs Vanndirektiv og vannforskriften er Norge forpliktet til å oppnå god økologisk tilstand i vann, vassdrag og kyst innen 2027. I tillegg skal alle vannforekomster beskyttes mot forringelse.

Mål i nasjonalt miljøprogram:

- Ingen vannforekomster i jordbruksdominerte områder skal få dårligere tilstand.
- Bedre tilstanden for de mest utsatte vannforekomstene i jordbruksdominerte områder

Hvilke tiltak kan du søke tilskudd til?

1. Forurensningstiltak

2. Kulturlandskap

3. Prosjekter

4. Egeninnsats

Veiledning

1

Forurensningstiltak

Det kan gis tilskudd til tiltak som bidrar til å redusere forurensning eller risiko for forurensning fra jordbruket

Landbrukdirektoratets lovkommentarer legges til grunn i kommunens vurdering av søknaden.

Hva kan du søke tilskudd til:

Prioritering	Tiltak som reduserer forurensning	Sats
1	Avrenning til vann og vassdrag • Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg • Fangdammer, andre økologiske rensetiltak • Erosjonssikring av elve- og bekkekanter, mm • Miljøplantinger • Andre tiltak • Tiltak i større bekker/elver, vannområder (For ytterligere detaljer om tilskudd, se § 5 i Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak - Veiledning)	60%
1	Etablering av fangdammer, våtmarksområder, renseparker og vegetasjonssoner for rensing og beskyttelse.	70%

Hva kan du søke tilskudd til:

Prioritering	Tiltak som reduserer forurensning m.v.	Sats
1	Bekjempelse av fremmede, skadelige arter	70%
2	Tilrettelegging for pollinerende insekter	50%
3	Istandsetting av trua og utvalgte naturtyper	50%
3	Øvrige tiltak (For ytterligere detaljer om tilskudd, se § 5 i Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak - Veiledning)	30%

Tiltakene må ikke komme i konflikt med viktige naturverdier eller kulturminner.

Arbeidet med oppfølging av vannforskriften og utarbeidelse av regionale miljøprogram innebærer at Statsforvalteren kan prioritere områder for gjennomføring av vannmiljøtiltak. Disse prioriteringene skal det tas hensyn til ved behandling av SMIL-søknader.

Søknad

Tilskudd til forurensningstiltak i jordbruket spiller en viktig rolle i å redusere miljøbelastningen og risikoen for forurensning. Disse tiltakene må imidlertid ikke gå på bekostning av viktige naturverdier eller kulturminner. For å sikre god kvalitet på planleggingen og oppfølgingen av tiltakene, kan det være hensiktsmessig å søke faglig kompetanse hos landbruks- og miljøforvaltningen eller andre kompetansemiljøer.

Arbeidet med oppfølgingen av vannforskriften og utarbeidelse av regionale miljøprogram gir statsforvalteren mulighet til å prioritere områder for gjennomføring av vannmiljøtiltak. Disse prioriteringene skal tas hensyn til ved behandlingen av søknader om tilskudd til miljøtiltak i jordbruket (SMIL-søknader).

Tilskudd kan gis for gjennomføring av tiltak som bidrar til å redusere forurensning eller risiko for forurensning fra jordbruket. Dette inkluderer tiltak som reduserer erosjon og tap av jord, næringsstoffer og plantevernmidler.

Formålet med tiltakene er å sikre et godt vannmiljø i vannforekomster som påvirkes av jordbruket, redusere utslipp av klimagasser fra jordbruket, samt redusere helse- og miljørisikoen ved bruk av plantevernmidler i jordbruket. Ved prioritering av tiltak må behovet for tiltak og forventet effekt tas hensyn til. Nasjonalt miljøprogram, regionale vannforvaltningsplaner, regionale miljøprogram og kommunale tiltaksstrategier gir veiledning for å målrette miljøinnsatsen i forhold til behov.

Når det gjelder tiltak i vannløp, må det utvises særlig forsiktighet. Ved tvil om et tiltak kan gjennomføres i henhold til vannressursloven § 8, bør kommunen, fylkesmannen eller NVE kontaktes. Noen av tiltakene som kan motta tilskudd inkluderer utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg for å redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer. Kumdammer kan også brukes både for å forbedre hydrotekniske anlegg og rense overflatevann. Gjenåpning av bekkelukkinger, erosjonssikring av elve- og bekkekanter, samt flomdempende tiltak er også relevante tiltak for å redusere erosjon, flom og avrenning.

Økologiske rensetiltak, som etablering av fangdammer, våtmarksområder, renseparker og vegetasjonssoner, kan bidra til å redusere negative miljøeffekter av erosjon og avrenning av næringsstoffer og plantevernmidler. Miljøplantinger, inkludert klimaplanting og leplanting, kan bidra til å beskytte jordbruksområder, forbedre klimaet for planter og husdyr, og skape bedre arbeidsmiljø, trivsel og vern av bygninger. Omlegging fra drift med åpen åker til mer miljøvennlig planteproduksjon på erosjonsutsatte arealer kan også motta tilskudd.

Tilskudd til forurensningstiltak i jordbruket spiller dermed en viktig rolle i å fremme bærekraftig praksis og redusere den negative miljøpåvirkningen fra jordbruket. Disse tiltakene bidrar til å sikre et godt vannmiljø, redusere utslipp av skadelige stoffer og beskytte både naturen og helsen til mennesker og dyr som er avhengige av et bærekraftig jordbrukssystem.

2

Kulturlandskap

Det kan gis tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdier i kulturlandskapet.

Landbrukdirektoratets lovkommentarer legges til grunn i kommunens vurdering av søknaden.

Hva kan du søke tilskudd til:

Prioritering	Tiltak knyttet til landskap og kulturmiljø	Sats
1	Kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer • Gjerder til styrt beitebruk som ikke omfattes av ordningen "tiltak i beiteområder" • Istandsetting av gammel kulturmark • Istandsetting/synliggjøring av kulturminner • Restaurering av tak på verneverdige bygninger	50%
4	Elektronisk overvåkningsutstyr (Bruk/vedlikehold av NoFence, telespor, real time)	20%
3	Friluftsliv, tilrettelegging av ferdselsårer, tilgjengelighet	50%
2	Andre tiltak som vurderes å falle inn under SMIL-ordningen	50%

Kulturlandskapstiltak for ivaretagelse av natur- og kulturminneverdier

Tilskudd kan gis til ulike kulturlandskapstiltak som bidrar til å ivareta natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap. Dette inkluderer tiltak som tar vare på og utvikler jordbrukets kulturlandskap, bevarer variasjonen i verdifulle kulturlandskap, skjøtter biologisk verdifulle arealer, forbedrer statusen for truede arter, øker bruk og vern av jordbrukets genetiske ressurser, forbedrer tilstanden til kulturminner og kulturmiljøer, samt gir bedre allmennhetens tilgang til jordbrukslandskapet. Prioriteringen av tiltak bør ta hensyn til behovet for tiltak og forventet effekt, og nasjonale og regionale miljøprogrammer samt lokale retningslinjer gir føringer for målretting av miljøinnsatsen.

Biologisk mangfold i kulturlandskapet

For å ivareta biologisk mangfold og gammel kulturmark kan det gis tilskudd til ulike tiltak. Biologisk mangfold omfatter mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner, samt de økologiske sammenhengene mellom dem. Gammel kulturmark refererer til arealer med vegetasjon som er formet av tradisjonelle driftsformer over lang tid, uten bruk av gjødsel. Disse områdene kjennetegnes av en plante- og dyrelivssammensetning som skiller seg fra det som er vanlig i området, samt spor etter gamle driftsmåter og andre kulturminner. Tiltakene kan inkludere etablering, restaurering, utbedring og skjøtsel av områder og landskapselementer som bidrar til å utvikle og ivareta leveområder og spredningsveier for planter og dyr. Landskapsplanter kan også bidra til økt biologisk mangfold, grønnstruktur og forbedret landskapsbilde.

Tiltak for å ivareta truede naturtyper og prioriterte arter

Tilskudd kan gis for å ta vare på truede naturtyper og prioriterte arter i jordbrukets kulturlandskap. Eksempler på slike naturtyper inkluderer hule eiker, slåttemark, slåttemyr, kystlynghei, naturbeitemark, sørlig strandeng og sanddynemark. Disse naturtypene er knyttet til jordbrukets kulturlandskap og kan settes i stand gjennom SMIL-midler. Tiltak som rydding, slått eller beiting kan være nødvendig for å ivareta dem.

Støtte til pollinatorvennlige tiltak

Pollinerende insekter, som villbier, spiller en viktig rolle for naturmangfoldet og matproduksjonen. Tiltak som legger til rette for pollinatorer i jordbruket kan støttes gjennom tilskudd. Dette kan inkludere aktiv skjøtsel av kulturlandskapet, slik som slåttemark, naturbeiter og kystlynghei. Variert landskap og tilgang til egnede yngleområder, oppvekstområder og mat er avgjørende for pollinatorers overlevelse.

Bekjempelse av fremmede skadelige arter

Fjerning av fremmede skadelige arter i jordbrukets kulturlandskap kan være et viktig tiltak for å ivareta eller øke biologisk mangfold. Skadelige fremmede arter kan ha omfattende negative effekter, og det er behov for innsats i tråd med nasjonale strategier og målsettinger.

Tilrettelegging for friluftsliv og tilgjengelighet

Forskriften gir også mulighet for tilskudd til tiltak som tilrettelegger for større tilgjengelighet og opplevelser i landskapet, samt holder verdifulle områder åpne. Tiltakene kan forbedre allmennhetens tilgang til jordbrukslandskapet og inkludere etablering, utbedring og vedlikehold av stier, turveier og adkomstpunkter til utmark og strandsoner.

3

Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter

Landbrukdirektoratets lovkommentarer legges til grunn i kommunens vurdering av søknaden.

Hva kan du søke tilskudd til:

Det kan innvilges tilskudd til prosjekter som leder fram til planer for konkrete tiltak. Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag ved planlegging, organisering og prosjektarbeid. Det ytes engangstilskudd med inntil 100% av godkjente kostnadsoverslag.

Prioritering 4
Sats 50%

Veiledning

4

Egeninnsats

Hva kan du søke tilskudd til:

Arbeidsoppgave	Priser
Manuelt arbeid m/motorsag og ryddesag	400 kr/t
ATV	600 kr/t
Traktor	875 kr/t
Gravemaskin	1500 kr/t
Oppsetting av gjerde, timesats	250 kr/t

Hvem kan søke?

Den som eier eller leier en landbruks-eiendom der det foregår tilskudds-berettiget jordbruksproduksjon, kan søke tilskudd. Den som leier må ha godkjenning fra eier. Privatpersoner og foretak kan søke om tilskudd.

Hvordan søke?

Søknad om SMIL-tilskudd skal sendes inn digitalt med innlogging via "Altinn".

I søknadskjemaet skal du oppgi hvor hoveddelen av tiltaket skal gjennomføres. Når du trykker på «Send inn» i søknadskjemaet, sendes søknaden automatisk til Smøla kommune som har ansvaret for å behandle søknaden din. Når kommunen har mottatt søknaden, får du en bekreftelse i Altinn, eller til Digipost. Det sendes et varsel til kontaktinformasjonen som er oppgitt i søknaden.

Søknad

Innhold i søknaden

Veiledning

Søker skal vedlegge en plan der miljøtiltaket beskrives og kartfestes, og der det redegjøres for målene med tiltaket/prosjektet. Det digitale søknadsskjemaet inneholder felter som søker systematisk må gå igjennom og fylle ut.

Søknaden skal som et minimum inneholde

- beskrivelse av tiltaket med forventede resultater
 - hva som skal gjøres
 - beskrivelse av området og tilstanden til arealet/bygningen el.
 - hvor tiltaket skal gjennomføres.
 - beskriv omfang av og formål med tiltaket
 - hvordan tiltaket skal gjennomføres (arbeidsmetoder, materialer etc.)
 - hvem som skal utføre tiltaket
 - begrunnelse for hvordan dette miljøtiltaket vil fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap/og eller redusere forurensingen
- fremdriftsplan som beskriver oppstart og når tiltaket skal avsluttes
- kostnadsoverslag
- finansieringsplan, som omfatter opplysninger om hvordan tiltaket skal finansieres, og om det er søkt eller mottatt andre midler til samme tiltak.

Søknad

Dette bør du forberede

Før du starter å fylle ut den elektroniske søknaden er det lurt å ha en del opplysninger og dokumenter tilgjengelig. Dette er opplysninger som etterspørres i søknadskjemaet.

1. Prosjektbeskrivelse

- Hva du har tenkt å gjøre.
- Beskriv området og tilstanden til bygningen/ arealet el. hvor tiltaket skal gjennomføres.
- Beskrive omfang av og formålet med tiltaket.
- Hvordan skal tiltaket gjennomføres (arbeidsmetoder, materialer etc.)?
- Hvem skal utføre tiltaket?
- Begrunn hvordan dette spesielle miljøtiltaket vil fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og/eller redusere forurensingen.
- Beskriv nåværende bruk og hva du har tenkt å bruke bygningen/arealet/ objektet til etter at tiltaket er fullført.

2. Kostnadsoverslag

Kostnadsoverslaget skal omfatte de totale kostnadene for tiltaket som det søkes om tilskudd til. Dette kan være både materialkostnader, kjøp av tjenester og arbeid. Oppgi beløp eksl. mva. dersom foretaket ditt er fradragsberettiget mva. Øvrige virksomheter skal oppgi beløp inkl. mva.

Dersom du har fått et detaljert pristilbud fra for eksempel entreprenør kan dette legges med som vedlegg.

- overslaget skal omfatte totale kostnadene for tiltaket du søker tilskudd til
- dette kan være både materialkostnader, kjøp av tjenester og arbeid
- oppgi beløp uten mva. hvis tiltaket er fradragsberettiget mva.
- hvis du har fått et detaljert pristilbud fra eks håndverker/entreprenør kan dette også legges med.

Dette bør du forberede

Før du starter å fylle ut den elektroniske søknaden er det lurt å ha en del opplysninger og dokumenter tilgjengelig. Dette er opplysninger som etterspørres i søknadskjemaet.

3. Finansieringsplan

I finansieringsplanen skal du oppgi hvordan du har tenkt å finansiere tiltaket du søker om å gjennomføre. Du må oppgi hvor mye du har tenkt å søke i SMIL- tilskudd. Du må oppgi om du har egenandel: egenkapital eller har du tenkt å utføre noe arbeid selv (ved egeninnsats oppgi sats/antall timer). Du må også oppgi om du har søkt eller mottatt annen finansiering til dette tiltaket fra andre finansieringskilder (eks fra Kulturminnefondet, Sparebankstiftelsen, tilskudd til drenering el.).

- hvordan du har tenkt å finansiere tiltaket
- søknadsbeløp
- om du har egenandel, egenkapital eller har tenkt til å utføre noe av arbeidet selv (ved egeninnsats, oppgi sats/timer)
- om du har søkt eller mottatt annen finansiering til dette tiltaket (for eksempel fra tilskudd til drenering, organisert beitebruk, Kulturminnefondet, Sparebankstiftelsen, kulturminneforvaltningens- eller naturforvaltningens virkemidler el.)

4. Obligatorisk vedlegg

Til søknaden må du legge ved kart som viser arealet/objektets beliggenhet. Bruk gjerne Gårdkart for å tegne og lage pdf-dokument som kan lastes opp. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet. Gjør deg kjent med kartet og vurder om tiltaket kan være i konflikt med kjente kulturminner eller naturverdier eller andre miljømessige forhold.

Gårdskart

<https://gardskart.nibio.no/search>

Dette bør du forberede

Før du starter å fylle ut den elektroniske søknaden er det lurt å ha en del opplysninger og dokumenter tilgjengelig. Dette er opplysninger som etterspørres i søknadskjemaet.

5. Andre relevante vedlegg

- Bilder som forteller noe om tilstanden til arealet/bygningen/objekter før tiltaket settes i gang.
- Arbeidstegninger som beskriver materialer og metoder og bilder av objektet/arealet.
- Skriftlig godkjenning fra grunneier dersom du selv ikke er eier av eiendommen der tiltaket skal gjennomføres
- Skriftlig avtale om gjennomføring av fellestiltak med flere andre aktører.
- Gjødslingsplan der dette er pålagt
- Plantevernjournal der dette er pålagt
- Uttalelser fra fagfolk som anbefaler tiltaket
- Skjøtselsplaner og tilstandsregistreringer
- Bekreftelse fra andre finansieringskilder

Dersom du trenger mer plass til å beskrivelser, eller det er behov for legge med mer detaljerte prosjektbeskrivelser, arbeidstegninger, kostnadsoverslag og/eller finansieringsplan ol. er det mulig å laste opp vedlegg.

